

Høring om nye rammeplaner for 5-årige grunnskolelærerutdanninger som skal erstatte dagens fireårige grunnskolelærerutdanninger fra høsten 2017

Vi viser til høringsbrev ref. 15/6116.

Norsk Lektorlag er i fornøyd med at vi nå får en tydelig spesialiserte grunnskolelærerutdanninger og slutter i hovedtrekk opp om forslagene til nye rammeplaner. Det er positivt at vi får sterkere vektlegging av forskningsbasert kunnskap i lærerutdanningene, både i selve undervisningsfagene og i pedagogikk og i didaktikk.

Evalueringer kan tyde på at den tidligere utvidelsen av grunnskolelærerutdanningen fra tre til fire år, ikke ga den kvalitetshevingen man ønsket å oppnå. Vi vil derfor understreke at kravene til det faglige innholdet i de nye, femårige utdanningene må heves betraktelig slik at den kvantitative utvidelsen gir en kvalitativ heving. Det er også en viss fare for at den sterke satsningen på de fem prioriterte fagene i praksis vil svekke kvaliteten og dybdekompetansen i de andre skolefagene. Det er meget uheldig om enkelte av skolens fag blir regnet som fag der det ikke er så nøye med lærerkompetansen.

Norsk Lektorlag støtter forslaget om at begrepet «profesjonsfag» skal erstatte betegnelsen «pedagogikk og elevkunnskap», PEL, og «pedagogikkfaget». Det er viktig at lærerutdanningene lykkes bedre med integreringen av fag, fagdidaktikk og profesjonsfag slik at også studentene opplever en slik sammenheng. Navneendringen kan muligens bidra til å løse opp fastlåste mønstre som har hindret en god integrering mellom pedagogisk teori og praksis i utdanningen.

Det er viktig å sikre at grunnskolelærerutdanningen stiller samme krav til forkunnskaper som universitetene gjør for studier i de samme fagene, slik at 60 studiepoeng i undervisningsfagene innen lærerutdanningen, tilsvarer 60 studiepoeng i det samme faget på universitetet.

Norsk Lektorlag er tilfreds med at de nye grunnskolelærerutdanningene kalles «Grunnskolelærerutdanning for 1.-7.trinn» og «Grunnskolelærerutdanning for 5-10. trinn.» slik at det ikke oppstår tvil om at disse utdanningene gir kompetanse for å undervise i grunnskolen, men ikke i videregående skole. En mastergradsoppgave på 30 studiepoeng ligger langt under kravene til det tidligere hovedfaget og den gamle lektorutdanningen med sterk fordypning i undervisningsfagene. Norsk Lektorlag mener det er nødvendig med tyngre fordypning i undervisningsfagene for dem som skal undervise på videregående skole. Tidligere forskning viser at «lektoreffekten» er stor på ungdomstrinnet. (SØF-rapport 1-2008 Lærerkompetanse og elevresultater i ungdomsskolen.) Forslagene til rammeplan for grunnskolelærerutdanningen

---

Postadresse:

Pb. 7037 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.norsklektorlag.no

Tlf.: 24 15 50 00

Besøksadresse:

Torggata 2
0181 OSLO

sekretariatet@norsklektorlag.no

Organisasjons.nr.: 879 495 512

legger opp til mye som minner om den integrerte lektorutdanningen med didaktisk master. Dette er passende utdanning for grunnskoletrinnene 5-10. Vi mener det gir mening å se grunnskolelærerutdanningene og lektorutdanningene for videregående skole i sammenheng. Integrert lærerutdanning med 30 studiepoeng didaktisk master er en god modell for begge grunnskolelærerutdanningene, mens lektorutdanningen med master i undervisningsfag eller en ren fagmaster og pedagogisk-praktisk utdanning i tillegg (seksårig lektorutdanning) bør være kravet for å undervise i videregående skole.

Norsk Lektorlag støtter forslaget om 5 dagers praksis i barnehage i utdanningen for trinn 1-7.

Rammeplan 5. – 10. trinn

§1 Norsk Lektorlag støtter forslaget.

§2: Norsk Lektorlag støtter forslaget og mener det fungerer godt at beskrivelsen av læringsutbyttet er delt inn i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Under generell kompetanse finnes formuleringen: «behersker norsk muntlig, skriftlig bokmål og nynorsk». Kravet om å kunne beherske begge målformer skriftlig er vanskelig å forene med § 6 og fritaksbestemmelsen om fritak fra prøve i en av målformene for studenter som ikke har vurdering i begge målformer fra videregående skole. Man må anta at disse studentene kun behersker en av målformene og derfor ikke oppfyller kravene i §2. Her trengs det en språkpolitisk avklaring. Ser vi en langsom avvikling av skriftlig sidemål i skolen?

Hva menes med «avanserte digitale ferdigheter»? Dette bør presiseres nærmere, og avklare om det dreier seg om spesifikke profesjonsfaglige digitale kompetanser knyttet til fagenes innhold.

§3: Innhold og struktur. Norsk Lektorlag støtter forslaget og mener at man her har funnet en balanse mellom utdanning i undervisningsfag og i profesjonsfag. Det er positivt at ett undervisningsfag I på dette trinnet (masterfaget) skal omfatte minst 150 studiepoeng slik at vi får flere «spesialister» i grunnskolen. At det dermed kun gjenstår 30 studiepoeng til det tredje undervisningsfaget, er ikke så heldig, men Norsk Lektorlag mener det tross alt er viktigst at masterfaget byr på såpass tyngde som 150 studiepoeng. Vi leser forslaget slik at studentene alternativt kan velg fordypning slik at undervisningsfag II får 90 studiepoeng. Da bør man endre formuleringen *Utdanningen skal normalt omfatte tre undervisningsfag til ...skal normalt omfatte to eller tre undervisningsfag.*

Norsk Lektorlag støtter også forslaget om å bruke begrepet «profesjonsfag» som mer dekkende enn «pedagogikk og elevkunnskap», og støtter forslaget om at 15 studiepoeng med kunnskap om religion, livssyn og etikk inngår i profesjonsfaget og forbereder til undervisning i et flerkulturelt samfunn.

30 studiepoeng til en masteroppgave er absolutt minimum dersom man skal oppfylle ambisjonene om at den skal være profesjonsrettet, praksisorientert og gi trening i å anvende vitenskapelig tenkemåte og forskningsmetodikk på et fagområde. I følge mandatet for rammeplanutvalget skal undervisnings- og læringstrykket økes, og når man nå utvider fra fireårig til femårig grunnskolelærerutdanning, burde man lagt opp til en noe tyngre masteroppgave.

Praksis. Norsk Lektorlag mener det er viktig at rammeplanen eksplisitt sier at «det skal være progresjon i praksisopplæringen».

§ 4: Programplan og nasjonale retningslinjer. Norsk Lektorlag støtter forslaget.

§ 5: Norsk Lektorlag støtter forslaget om at departementet skal kunne bestemme at det avholdes nasjonale obligatoriske deleksamener innen grunnskolelærerutdanningen. Lærerutdanningen har gjennom årene fått mye kritikk, og studiebarometrene kan tyde på at ikke alle institusjoner har stilt særlig strenge krav om innsats fra studentenes side. Nasjonale deleksamener kan avsløre eventuelle kvalitetsforskjeller og øke tilliten til at alle institusjoner holder et høyt faglig nivå. Lærerutdanningen skal forberede studentene til å undervise etter nasjonale læreplaner, og kvalitetskravene vil være uavhengige av geografi, så vi ser ingen grunn til å avvise nasjonale deleksamener inne visse fagområder. Dette kan bidra til økt samarbeid mellom de ulike institusjonene om kvalitetssikring av studentenes læringsutbytte. Norsk Lektorlag mener at ordningen bør utvides til å gjelde flere skolefag/undervisningsfag. Skolens læreplaner er nasjonale, og det er ingen grunn til at ikke grunnskolelærerutdanningene har en del felles eksamener.

§ 6: Fritaksbestemmelsene. Se Norsk Lektorlags kommentar til § 2.

§ 7: Ikrafttredelse og overgangsregler. Norsk Lektorlag mener at reformen bør iverksettes så snart det er praktisk mulig, og studenter som følger har startet studier ifølge tidligere rammeplaner bør om mulig få valget mellom å fullføre etter tidligere plan eller skifte over til ny plan.

Rammeplan 1.-7. trinn

§1 Norsk Lektorlag støtter forslaget.

§2: Norsk Lektorlag støtter forslaget og mener det fungerer godt at beskrivelsen av læringsutbyttet er delt inn i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Under generell kompetanse finnes formuleringen: «behersker norsk muntlig, skriftlig bokmål og nynorsk». Kravet om å kunne beherske begge målformer skriftlig er vanskelig å forene med § 6 og fritaksbestemmelsen om fritak fra prøve i en av målformene for studenter som ikke har vurdering i begge målformer fra videregående skole. Man må anta at disse studentene kun behersker en av målformene og derfor ikke oppfyller kravene i §2. Her trengs det en språkpolitisk avklaring.

§3: Innhold og struktur. Norsk Lektorlag støtter forslaget og mener at man her har funnet en balanse mellom utdanning i undervisningsfag og i profesjonsfag. På de laveste trinnene i grunnskolen vil det ofte være en fordel, både pedagogisk og praktisk, at den enkelte lærer kan undervise i hele fire fag. Dette begrenser antall faglærere for de yngste elevene og kan lette arbeidet med tverrfaglig begynneropplæring.

Norsk Lektorlag støtter også forslaget om å bruke begrepet «profesjonsfag» som mer dekkende enn «pedagogikk og elevkunnskap» og støtter forslaget om at 15 studiepoeng med kunnskap om religion, livssyn og etikk inngår i profesjonsfaget og forbereder til undervisning i et flerkulturelt samfunn.

30 studiepoeng til en masteroppgave er absolutt minimum dersom man skal oppfylle ambisjonene om at den skal være profesjonsrettet, praksisorientert og basert på vitenskapelig tenkemåte og forskningsmetodikk. Mandatet sier at undervisnings- og læringstrykket skal økes, og dette kunne tilsi at utvidelsen fra fireårig til femårig grunnskolelærerutdanning ville legge opp til en noe tyngre masteroppgave.

Praksis: Norsk Lektorlag mener det er viktig at rammeplanen eksplisitt sier at «det skal være progresjon i praksisopplæringen».

§ 4: Programplan og nasjonale retningslinjer. Norsk Lektorlag støtter forslaget.

§ 5: Norsk Lektorlag støtter forslaget om at departementet skal kunne bestemme at det avholdes nasjonale obligatoriske deksamener innen grunnskolelærerutdanningen. Lærerutdanningen har gjennom årene fått mye kritikk og studiebarometrene kan tyde på at ikke alle institusjoner har stilt særlig høye krav om innsats fra studentenes side. Lærerutdanningen skal forberede studentene til å undervise etter nasjonale læreplaner og kvalitetskravene vil være uavhengige av geografi, så det er ingen grunn til å avvise nasjonale deksamener inne visse fagområder. Dette kan bidra til økt samarbeid mellom de ulike institusjonene om kvalitetssikring og sørge for at intensjonen om økt læringstrykk i lærerutdanningene. Norsk Lektorlag mener at ordningen bør utvides til å gjelde flere skolefag/undervisningsfag. Skolens læreplaner er nasjonale, og det er ingen grunn til at ikke grunnskolelærerutdanningene har en del felles eksamener.

§ 6: Fritaksbestemmelsene. Se Norsk Lektorlags kommentar til § 2.

§ 7: Ikrafttredelse og overgangsregler. Norsk Lektorlag mener at reformen bør iverksettes så snart det er praktisk mulig, og studenter som følger har startet studier ifølge tidligere rammeplaner bør om mulig få valget mellom å fullføre etter tidligere plan eller skifte over til ny plan.

Med hilsen

Rita Helgesen (sign.)
leder